

Tveir toskastovnar eru undir Føroyum

Kunnu veiða 26.000 tons á landgrunninum og 2000 tons á Føroya Banka í 1979

Vit halda her fram við at greiða frá fiskastovnunum undir Føroyum. Keldan er »Tíðindi frá Fiskirannsóknarstovni 2 1978«.

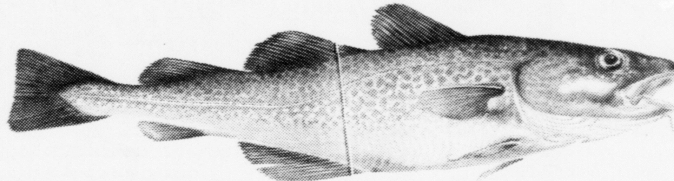
Tey 5 týðningarmestu botnfiskaslegini undir Føroyum eru øll av toskatættini. Toskur (brúkt um alla toskaskræðu), hýsa, upsi, longa og brosmá. Í ár hevur eisini føroyskur fiskiskapur tikið seg upp eftir blálongu, sum eisini er toskafiskur, og annars eisini eftir kongafiski.

Tveir stovnar eru undir Føroyum. Toskurin á Føroya Banka og toskurinn á landgrunninum. Merkingar hava sýnt, at lítið samband er millum hesar stovnar um nakað og eisini hava merkingar sýnt, at tað illa nokk kemur fyrri, at t.d. toskur undir Íslandi, Noreg ella Norðsjónum kemur inn á føroyskt øki.

Toskurin á landgrunninum

Toskurin gýtir serliga á Norðhavinum, men eisini vestanfyrri. Kanningar í 1977 sýndu, at meginparturin av gýtingini fór fram tvær tær seinastu vikurnar í mars, men gýting kemur fyrri líka frá endanum av februar til mai. Toskurin parast tá hann gýtur, kallfiskur og kvennfiskur ganga saman og gýta rogn og sil. Rognkornini flotna og nema ongantið við botnin. Rognkornini eru klakt eftir 14 døgum til 3 vikur. Verður trolað við finmeskaðum trol í apríl, fáast tær smáu toskalarvurnar um allan landgrunnin. Frá gýtingarplássunum hevur høvuðsrákið ført tær út um alt økið. Um hálvan juli er ynglið vaksið til uml. 5 cm, hevur fingið toskaskap og søkir nú móti botni og inn móti landi.

Síni fyrstu ár livur toskurinn so inni í taranum ella fram við landi, og kemur hann upp í búgvna stovnin í 4 ára aldri. Sostatt eru ofta tvær gýtingargangdir, ein av eldri fiski, sum kemur uttanfrá og ein av fiski, sum gýtir fyrstu ferð, sum kemur inn frá grunnum út á gýtingargrunnarnar. Miðalgýtingin av rognkornum upp á kvennfiskin er yvir

2 mill. rognkorn (egg) fyrri ein fisk upp á 80 cm og yvir 4 mill. fyrri ein fisk upp á 1 m.

Toskurin á landgrunninum veksur sum vist í talvu 4. Smáfiskur undir 44 cm er 2 ár yngri, millumfiskur er umleið 3–5 og toskurin er úr 5 upp í 15–20 ár. Lítið er tó til av fiski omanfyri 10 ár, t.e. talið er ógvuliga lítið.

Toskurin etur serliga krabbadýr og ymisk smáfiskaslæg. Skotskar kanningar góvu hesa gongdina:

Januar–april, toskurin etur væl; mai: toskurin etur lítið; juli: tann tíð av árinum, tá toskur etur mest (sildafiskur); október: etur minni; november–desember: etur lítið.

Hjá fiskinum undir 3 ár, t.e. mest smáfiskinum, eru krabbadýrin týðningarmesta føði, meðan hjá tí størri, var fiskur, serliga nebbasild og í minni mun hvitingsbróðir og hýsa. Serliga vestanfyrri tykist nebbasild at hava týðning.

Fiskiskapurin

Tey 3 árin 1975–77 varð nógv veitt av toski við 39.000 tonsum í 1975, 42.000 tonsum í 1976 og 37.000 tonsum í 1977 (Føroya Banki er við í hesum tølum).

Stóra veiðan kemur bæði av, at nógv var roynt og at tveir góðir árgangir 1972 og 1973

Aldur	Ár-gangur	Stovns-tal		Stovns-vekt tons	Veiða, 1000 stk.		Veiða vekt tons
		1000 stk.	1000 stk.		1000 stk.	1000 stk.	
2	1975	13391	14195	593	629		
3	1974	9724	18377	2624	4959		
4	1973	10394	30349	3430	10016		
5	1972	4740	19294	1953	7949		
6	1971	1628	8630	713	3779		
7	1970	1934	12728	847	5573		
8	1969	557	4374	244	1915		
9	1968	144	1306	63	572		
10	1967	75	774	33	339		
Heild		42588	110029	10500	35731		

* Tølini eru givin so sum tey vóru roknað, men óvissan er størri enn tølini vísa.

gjørdu størsta mun í fiskiskapinum.

Eitt beinari mál fyrri fiskiskapinum fáa vit, um vit hyggja at, hvussu nógv fekst í mun til royndina (nevnt veiðiorkuna). Vit kunnu taka línuveiðina sum dømi. Her er veiðan upp á 1.000 húkar gjørd upp, t.d. hvussu nógv kilo eru veidd í mun til hvørjar 1.000 húkar (góðar 3 stampar), sum settir eru.

Hyggja vit at hesum fyrri várfiskiskapin, t.e. fyrstu 3 mánaðirnar, er úrslitið hetta:

1973	93 kg.
1974	79 kg
1975	114 kg
1976	147 kg
1977	115 kg
1978	95 kg

Veiðan upp á veiðiorku sýnir sostatt, at minni er at fáa nú aftur enn tey 3 rokárini 1975–77.

Stovnsmetingar

Eftir teimum útrokningarhættum, sum eru nevndir frammanundan, er úrslitið av stovnsmetingini tey tøl, sum standa her undir: *)

fiskivinna

Frá yngulkanningum hava vit eina meting av styrkini í árganginum, men enn hava vit ikki so nógv álit á hesum kanningum, at vit tora at seta úrslitini beinleiðis inn í stovnsmetingarnar.

Metingar frá yngulkanningunum á landgrunninum eru hesar:

Árgangur	Index
1974	100
1975	110
1976	273
1977	67
1978	165

Sostatt kundi okkurt bent á, at bæði 1976 og 1978 eru yvir miðal, meðan 1977 er undir miðal.

Hetta er metingin, hvat var til 1. januar 1977 og sigur, hvussu stórt talið (í 1000) er av hvørjum aldursbólki ella árgangi og sumleiðis vektin bæði í stovninum og veiðuni.

Ut frá eini meting av, at 44% av stovnsstálinum í mest fiskaða partinum av stovninum verður tikið í 1978, 33% í 1979 og ikki fyrr enn í 1980 er komið niður á optimala prosentíð 30% (t.e. tað, sum er optimalt fyrri toskafiskiskap undir Føroyum við 135 mm) ber tað til at rokna út, hvør veiðan er í 1979 og á landgrunninum er hon við hesum prosentí av talinum í vekt roknað út til 26.000 tons, og er hetta TAC (mest loyvd veiða) fyrri landgrunnin í 1979.

Undirstrikað skal vera her, at í hesi meting er roknað við, at árgangirnir 1975–78 eru miðalár-gangir.

Er hetta rætt og eru sostatt tveir árgangir yvir móti einum undir miðal, so kemur hetta at toga mest loyvu veiðuna upp eftir, tá teir koma inn í fiskiskapin.

Eitt annað, sum kann ávirka, er fiskiskapurin. Loyva vit okkum okkurt árið at drepa meira enn optimalu prosentini, so togar hetta TAC niður komandi ár, umvent drepa vit minni, so kann tað toga TAC upp.

Toskurin á Føroya banka

Roknað verður við, at gýtingin fer fram um somu tíð á Føroya Banka sum á landgrunninum. Gýting er eisini á Bill Bailey Bankanum. Toskayngul verður funnið á Føroya Banka um somu stödd

sum á landgrunninum í juni-juli.

Mest týðandi munur í livssøgu er, at toskurinn á Føroya Banka ikki søkir móti landi, men bert tekur botnin á sjálvum bankanum og so tað, at hann hevur eisini heilt annað vakstrarlag enn toskurinn á landgrunninum.

Í talvu 4 sæst t.d., at ein toskur á 4 ára aldri er 80 cm og vigar 5,1 kg á Føroya Banka, meðan sami aldursbólkur á landgrunninum er 61 cm og vigar 2,6 kg. Føðin er hin sama sum á landgrunninum.

Fiskiskapur

Serliga onglendingar høvdu fyrr bankan sum móti einum undir miðal. Føroyingar hava ikki roynt nógv har seinnu árin uttan í ár.

Veiðan hjá føroyskum skipum til oktober 1978 er 2249 tons í sløgari vekt móti 591 tonsum sama tíðarskeiði í fjør.

Stovnsmetingar

Vit hava onga beinleiðis stovnsmeting av stovninum á Føroya Banka. Tilfarið hevur ikki verið nógv gott viðvíkjandi aldurs- og støddarbýti og aðrenn 1973 heldur ikki viðvíkjandi veiðuni á Bankanum. Rátt hevur tí varisliga verið til, at veiðan av toski á Føroya Banka ikki fer upp um 2000 tons á hvørjum ári, og sostatt er TAC fyrri Føroya Banka 2000 tons í 1979.

